

תוכן העניינים

3.....	תקציר
3.....	פרק ראשון: ענף הסייבר הישראלי.....
5.....	פרק שני: 3 האשכולות הגדולים ומודל היהלום.....
8.....	לסיכום.....
9.....	ביבליוגרפיה.....

תקציר

מייקל פורטר (Porter, 1990), מתאר במאמרו את "מודל היהלום", לפיו נוכל להבין את היתרון התחרותי שיש לקבוצות או חברות מסוימות, בשל גורמים שונים העומדים לרשותם. המודל משמש עסקים רבים בעולם ועוזר להם לעצב אסטרטגיות מובילות: כיצד לגשת להשקעה מסוימת, או כיצד לפעול בשווקים לאומיים שונים. פוטר טוען כי לאשכולות, כלומר מספר חברות מענף מסוים הממוקמות באותו אזור, יש פוטנציאל להשפיע על התחרות בשוק ב-3 דרכים עיקריות: על ידי הגדלת התפוקה בחברות, על ידי עידוד והנעת חדשנות בתחום, ועל ידי גירוי של עסקים חדשים בתחום, ועל ידי תשתיות טובות ומיקום גיאוגרפי מיטבי (Porter, 1998).

בעבודה זו תחילה אסקור את מצב שוק הסייבר בישראל, את אשכול החברות בו: הן את המקומיות והן את אלו שעשו אקזיט ברמה בין-לאומית. בנוסף, אבחן את מאמרו של תמי חתוקה וקורבין סליגמן (Hatuka & Seligman, 2021), המצביע על 2 אשכולות נוספית גדולים ברמה הבינלאומית בתחום הסייבר: וושינגטון די.סי וסן פרנסיסקו.

לבסוף, אראה מהו השוני בין שלושת האשכולות, איזה גורם מבין הגורמים השונים במודל היהלום המצוי בשלושתם הכי משפיע על גודלם, התפתחותם ועל הדינמיקה של כל אחד מהם, והיכן צומח כיום בעולם האשכול הגדול הבא בתחום הסייבר.

פרק ראשון: ענף הסייבר הישראלי

ענף הסייבר בישראל החל את דרכו בסוף שנות ה-80 של המאה הקודמת, עם הקמתן של כמה חברות שעסקו בפיתוח אנטי-וירוס ובאבטחת מידע. במשך השנים הענף גדל, כשחברת BRM שהייתה בולטת במיוחד בתחום עזרה לפתח אותו, והיוותה חממה למספר חברות ישראליות קטנות בתחום.

בשנת 2014 נרכשו 8 חברות סייבר ישראליות בסכום כולל של 700 מיליון דולר, וב-2015 מספר חברות נוספות בסכום כולל של 300 מיליון דולר. במאה ה-21 החלו לצמוח בישראל מספר חברות חדשות נוספות בתחום הסייבר ובפרט בתחום הביטחון. בין החברות שעסקו בתחום הביטחון, ושנוסף על הייצור בתחומים שונים הוסיפו גם מערך ביטחון אליהן ניתן למצוא את התעשייה האווירית, רפאל- מערכות לחימה מתקדמות, אלביט מערכות והתעשייה הצבאית. (אזולאי, 2015).

מספר חברות סייבר ישראליות בולטות כיום בשוק ברמה הבינלאומית. הראשונה שבהם היא "צ'ק פוינט", העוסקת בפיתוח תוכנה לצורך אבטחת מידע וברשתות מחשבים ופיתוח תוכנות שונות בתחום חומת אש ו-VPN, ומונה כ-6000 עובדים בלמעלה מ-70 מדינות ברחבי העולם.

גם חברת "סייברארק" שהוקמה ב-1999, היא חברת סייבר גדולה ובולטת בשוק הבינלאומי, עם שווי של יותר ממיליארד דולר (יוניקורן) החל מ-2017. חברה ישראלית נוספת ברמה הבינלאומית היא "רדוור", העוסקת בפיתוח תוכנה וחומרה להגנה מפני מתקפות סייבר, שנוסדה ב-1997, ומאחוריה עבר רכישות של חברות סטרטאפ קטנות בתחום. (זיו ואחרים, 2022).

שתי חברות נוספות בתחום הסייבר הישראלי הן "אימפרבה" שנוסדה בשנת 2002, ומונה מעל ל-1000 עובדים, עם סניפים הפרוסים בכל רחבי העולם, ו"סנטינל וואן"- חברת סייבר ישראלית-אמריקאית שגם היא מונה מעל ל-1000 עובדים, ומפתחת ומוכרת מוצרי סייבר לאבטחת תחנות קצה (זיו ואחרים, 2022).

דוגמאות לחברות קטנות יותר, שנרכשו על ידי החברות הגדולות בישראל הן חברת "סקיולרט", שנרכשה על ידי הענקית "רדוור" בשנת 2017, שתחומה העיקרי היה לספק תוכנה מבוססת ענן, ועזרה לקדם את מערכת סיכול ההתקפות הגדולה של רדוור (לוי, 2017).

חברות קטנות נוספות שעשו אקזיט והתמזגו עם חברות גדולות יותר הן "Trusteer" שנמכרה ל-IBM, וורסיף שנמכרה ב-100 מיליון דולר לחברת 5F הניו-יורקית, Deepcode שנרכשה על ידי חברת Snyk ב-2020 ופיתחה קודים להגנת סייבר באמצעות בינה מלאכותית ו-Manifold, שגם היא נרכשה על ידי Snyk ב-2021, וכל עובדיה השתלבו בחברה החדשה (שולמן, 2021).

נכון לשנת 2021, גייסה תעשיית הסייבר בישראל שיא של 8.8 מיליארד דולר, פי שלושה גיוסים מאשר ב-2020. מנתונים שאסף ועיבד מערך הסייבר הלאומי מדובר בשיא חדש של סכום גיוסים כולל. נוסף על כך, מספר סטרט-אפים ישראלים בתחום הפכו לחד-קרן-חברות השוות יותר ממיליארד דולר (מערך הסייבר הלאומי, 2022).

מהפעת הסייבר בישראל יוצרת מציאות חדשה בארץ, ולצד יתרונות רבים, הביאה עימה גם חיסרון: האיום על המרחב המקוון- הסייבר. לכן, יש צורך גם בהגנה על הסייבר שנוצר עקב עלייתן של חברות אלו, תחום שנקרא Cyber Security. מדינות בכל העולם פועלות בענף זה בכדי להגן על עצמם מצד אחד, ומנגד אף משתמשות בו כדי לרגל על מדינות עוינות. המדינה הראשונה שהבינה שתחום סייבר מהווה איום אסטרטגי היא ארה"ב, שבשנת 2008 הקימה את "המשרד להגנת הסייבר הלאומי", ובכך הקדימה את ישראל (שהקימה אותו ב-2012) (גוטמן, 2021).